

VESZPRÉMI HIRLAP

POLITIKAI HETILAP.

AZ EGYHÁZMEGYEI IRODA HIVATALOS KÖZLÖNYE ÉS EGYHÁZMEGYEI HIVATALOS TANÜGYI KÖZLÖNY.

Megjelenik minden vasárnap.

Előfizetési ár: Egész évre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor. (Tanulóknak egy évre 8 kor.) Egyes szám ára 24 fillér.
Hirdetések-ára: Egész oldal 32 kor., féloldal 16 kor. stb.

Felelős szerkesztő:

Hoss József dr.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Egyházmegyei Nyomda. (Telefon: 61.)

Előfizetéseket elfogad és hirdéseket felvesz: a kiadóhivatal.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez intézendők

Májusfa. Háborus krónikánkat ez a hét a májusi hajnalébredés rózsaszínében ragyogtatja. A harci diadalok boldog érzése gyulladoz a szívekben s pirosan égő arcok lobogása a Kárpátok bércein fénylő örömtüzeket példázza.

A galíciai s kárpáti seregek nagy győzelmei a szövetségi hűség, a katonai hősiesség s a vezéri talentum várva-várt hatalmas eredményei. A derűsen mosolygó májusi napok szépsége haza csábítja a küzdő harcosokat az édes, nyájas otthonba, ahol már virágba borult fák üde zöld lombján tükröződik a langyos napsugár s szerető szívek sóvárognak a viszontlátás üdvössége után... De érzik, tudják maguk a harcosok is, hogy ennek a hazalérésnek boldogságos ára a talán utolsó erőfeszítés, a hősi vakmerőség és elszántság, egy szemet gyönyörködtető grandiózus rajta-rajta, — amelyre reábir a haszaszeretet s nyomában diadal és béke tör előre.

Májusfát állítottak a kárpáti hősök a szövetséges népek gyönyörködtetésére. A bércek sugár fenyője s a völgyek sárgás zöldben fakadó lombos fája nemzetek zászlódiszében ékeskedik. Ez a májusfa egész erdő, egész hegykoszoru, melyet átölel, megcsókál a lelünk hálája s melynek minden virágszála, minden hajladozó lombja öveze a nagy diadalok szövetséges hőseinek büszke homlokát.

gl.

Katonát temetnek!...

Mosolygó nap ragyog a kárpáti bércein,
Átcsillan a fénye téli fehérségén.

Felnyitlik az erdő selymes, barna földje:
Itt lesz az új hősök közös temetője...

Katonát temetnek.

Szemükben könny csillog, míg a sirt megássák,
Talán nem is érzik tavasz virulását!...

Harangszóra vágyva a szívek megdobban

S gilling-galang helyett gyilkos gránát robban!...

... Katonát temetnek!...

Kórházi szobában halk suttozás járja,

Halottl nyoszolya a hős vitéz ágya;

Nem borul rá hitves, nem zokog fel ajka,

Csak a szobalársak szánakoznak rajta...

Pompával temetnek.

Megremeget a kezük, — kik a puskát tartják —

A jó vitézeknek... szívük szavát hallják!...

Nem volt jó a „szalvé”, dirregett-durrogott!

Pedig így jól!... Ugy szólt, ahogyan, ott szokott...

... Katonát temetnek!...

Nagy Oroszországban zokogó szó hallszik,

Fogoly honvéd fia haldálalmot alszik;

A többi magyarhoz kívánczozott hírsnak,

Az új hadikölcsön.

A háború sok tényezőből áll össze. Kell oda a nép lelkesedése, a hadsereg harci kedve, kellő felszerelése és sok más. A sok más között van mindenesetre egy, amely nélkül háborút viselni nem lehet. Bismark úgy mondotta, hogy a háborúhoz pénz kell, pénz és pénz. Mondását a történelem csak igazolta. A jelen pillanatban, mikor hadseregünk dicső tényeiről olvasunk, lelkesedésünk közepette, élénk áll Hungaria és felszólít, hogy támogassuk a fegyverek sikereit, biztosítsuk az állami élet rendes menetét. Jegyezzünk másodszer is hadikölcsönt.

Ma a néphadsereg idején tisztán gazdasági háború, a nép akarata és érdekei ellen nem lehet. De országok pénzügyeit se kezelhetik, irányíthatják gazdag pénzemberek, mert különben odajutunk, ahova Oroszország a japánháború idején. Elállott mellőle a tőke és kénytelen volt minden harci készség mellett békét kötni. A népképviseleti rendszer behozatala óta a nép maga dönt sorsáról. Ezért fordulnak az ország vezetői most a lakosság zöméhez a hadikölcsön jegyzésénél.

Még csak nem is oly régen a magyar államkölcsönöket egyes nagy bankházak és

külföldi pénzes emberek jegyezték. Így az állampapírok nagyobb része külföldön nyert elhelyezést, a magyar állam pedig haladt a kifelé való eladósodás útján. Gazdaságilag az ország külföldnek vált adósává. Ennek nem szabad így tovább mennie. Egy nép, mely a maga lábán kíván járni, nem mondhat le pénzügyi önrendelkezéséről. Aminek egyik lényeges feltétele, hogy az állam hitel-szükségletei itthon nyerjenek kielégítést. Ezért kötelessége ma mindenkinek, aki hazáját és fáját szereti, hogy résztvegyen ebben a munkában, amennyire csak tehetsége megengedi.

A hadikölcsön jegyzésével önmagunknak teszünk szolgálatot. Nem nagylelkűséget gyakorolunk, hanem érdekeinket mozdítjuk elő, a kölcsönt mi élvezzük, gyümölcsei is számunkra érnek. Gazdaságilag és pénzügyileg nem állunk rosszul s senki se higgye, hogy nálunk nincs pénz. Az első államkölcsön összege nagyrészt a lakosság között oszlott meg, a hadsereg kiadásai befizetett adónk megtérülése más alakban. Az új kölcsön jegyzése tehát nem új teher, hanem meglevenítése, felfrissülése a nemzet pénzügyi vérkeringésének.

Az első hadikölcsönnél a Wertheim-szekerények és betétkönyvek mellett már megnyitott a ládafia is. Ebből is vándoroltak

Messze szép földjétől hős Magyarországnak.

Oroszok temetnek.

Szokott munkájukat hideg szívvel végzik,

Míg a magyaroknak szíve százszor vérzik...

Szuronyok közt álló jó honvéd katonák

Imdjukat halkán, könnyezve susogják...

... Katonát temetnek!...

MÓZNER FERENC.

Szívvósság.

— Váth. —

— Há megy? — ordította fülébe s lekapta szemét a gazdáról.

— Há! Hát fölkelek...

— Iszen hálnyi jár belé a lélek...

— Épeg azért, mert ha egyszer elfekszem, akkor bizonyos, hogy meghottam...

Azzal öltözködött. Seprűt vett és kezdte a szobát takarítani. Ágyát bevetette. Csorba cserépfazékba vizet öntött. Szép karikásra föllocsolta belőle a szoba földjét. A kis láda cinóberszin tulipánjai már nem látszottak a finoman ráföcsögött sártól, amit gondos naponkénti öntözgetésével fölporoztatott a két falára, cirádás díszre. Hálótűt, gombolyagot az asztalról az ágyra dobálta egyéb halászkeszeggel együtt. A gazda feledte ott hirtelenében s fájdalomában. Ahogy telt-vett, tágulni kellett előle Lizinek. Egyik sarokból a másikba szorult. Nékiülözön forgolódott Katink, minthogyha ott se tudná. Itt alig ha gazdasszonykodhat Lizi. Hiába mélyedt el Domi nézésében. Ugy gondolta, mire elfogy Cserkő után maradt liszt, zsír és fa

hagyaték, jó lesz a halász mellé beállni s elfiserkedi a tilos fogást.

Az árbócvenyő, hosszú asszony dolgozott. Szinte kitétt magáért. Mindig úgy került-fordult, hogy Lizit utjából eltolja. Hogy eléggé megugraltatta s még se ment el, megkérdezte:

— Mivel tartozok Lizi a dörgölésért?

— Semmivel. Mivel tartozna?

— Akkor hát köszönöm...

A kenő hosszú orral, olyan hosszúval ment el, hogy az orrávégeig se látott...

Bejött a Katink néje, Mari. Csodálkozón állt meg a küszöbön, hogy szegény Katink fölkel s még se pusztult el, hála Isten.

— Hát téged mi lölt?

— Fölkeltem Márink. Ha egyszer én elfekszem, már meghaltam. Meg én. Asztán, Márink, nem nézhetünk el, hogy a vaksó Cserkő Lizi gazdálkodna itt az én kis egység-másomban... Má úgy nézte apánkat, mintha ő volna itt az asszony... Nem, a mi Márink, az én helyemet ne foglalja a csipás Vaksi Lizi.

Mári néni hajtogatta a fejét. Füstölögte:

— Micsoda kut a szívósság, az árbócfaja van. Ej az a rossz kerékem. Nem engedek. Az én vérem is az a vér! Elváshatatlan!

Dél felé meghozták a husleveset a betegnek. Csak elhűt a fiatal, jószívű fősvényájú asszonyka:

— Má haltattak! kiáltotta fülébe,

— Az ám — bölöngatott — köszönöm, hogy megemlékezett rólam. Bizony én csak halievest főztem. Huslevesre nem futja.

Régies, magyaros karszéket húzott a beteglátogató alá. Kötőjével letörölgette:

— Hát mitől gyógyult meg ilyen fene hamar?

Kiabálta fülébe, ne hogy félreértett feleletet kapjon megint.

milliók az állampénztárba. A kiszagda is belépett az állam hitelezői közé. A jelen jegyzésnél is így kell lennie. Lehetnek u. is egyesek, kiknek már nem áll módjukban annyit jegyezni, mint az ősszel, de a nemzet egésze megbírja az erőpróbát. Látjuk, hogy egész néprétegek rendelkeznek kellő pénzzel, még olyanok is, akik máskor alig láttak egy-két garast a házbán. Ne felejtjük, hogy az állam a legjobb adós, melynek adóssága biztosabb minden takarékkönyvnél, vagy akár banknál. Az állam fizet pontosan és gyorsan.

A magyar nép története is azt mutatja, hogy a nemzet nagy háboruit nálunk a nemzet összessége vívta mindig. És ha áldozatot kellett hozni, a harcosok az ellenség előtt vérbeli, az otthonmaradtak pedig anyagi áldozatkészségben egyek volt. Pedig a jelen esetben nem is eről van szó, mert a háboruban sok elveszhet, minden tönkremeget. De az állam mindig állam marad, mely képes lesz megfelelni mindama kötelezettségnek, melyeket azokkal szemben vállalt magára, kik küzdelmében segítségére siettek.

A nép nagy részének gondolkodás módjában nagy változás történt a háború folyamán. Nem irtózik többé az államkölcson gondolatától, mert megérti, hogy az ország nem kívánja ingyen pénzt. Mi hisszük, hogy az új hadikölcson ismétlődő alkalom lesz, mely az újabb felhívás követése folytán nagy eredményeket mutat fel a közjó javára. Bizalommal várjuk a jegyzés eredményét.

Nem lesz a cséplésnek fennakadás. A háború következtében természetesen előállott kézi és igaerőhiány fokozottabb mértékben teszi szükségessé a mezőgazdasági gépek használatát. Mithogy azonban ezek üzeme lehetőleg szakszerű kezelést igényel, ami pedig sok helyt a gépészek hadbavonulása folytán nem biztosítható, a kereskedelemügyi miniszter intézkedett, hogy az aratás és cséplési gépmunkálatokhoz lehetőleg megfelelő számú szakképzett gépész álljon rendelkezésre. E célból utasította a kassai és szegedi felsőiparisiskolát, valamint a győri, kolozsvári, marosvásárhelyi és temesvári fa- és fémipariszakiskolák igazgatóit, hogy a felsőiparisiskola III. éves, a szakiskolák III—IV.

éves komolyabb gondolkodású, értebb tanulóit az egyszerű gabonarárató, marokrakó-arató és kéve-kötőarató gépek működésével, szerelésével, kezelésével elméletileg és gyakorlatilag ismertessék meg és ezen gépek előfordulható hibák kijavításában gyakorolják be. Továbbá intézkedett, hogy a cséplési munkákhoz szükséges gépkezelő személyzet kiképzése céljából a fentiekben megnevezett iparoktatási intézeteknél, továbbá a budapesti állami felsőiparisiskolánál, valamint a debreczeni és miskolci fémipari és brassói faipari szakiskolánál is azon esetben, ha 15 jelentkező akad, folyó évi április-június hónapokban 144 elméleti és 60 gyakorlati tanórával, összevont gőzkazánfűtő, locomobil és cséplőgépkezelői tanfolyamok szerveztesse, amelyekre a szabályzatól eltérően kivételesen a 10-ik életévüket betöltött ifjak is felvehetők.

Hős, akit a bátyja temetett el.

Ira: Gyök P.

Oda állnak, tapadnak a halál frontjára; benne usznak az ágyumorajról felkavart levegőhullámokban; belemérmülnek a maguk küllön világába, hőfészkekbe, esőmosásokba, emberi nagy ürge-lyukakba s néznek) éjjel-nappal eber figyelemmel, lélekkel, idegfeszüléssel a szemközti frontra; az akaratnak ezek a hősei, a mi fiaink! Gondolatuk ebből a világból száll haza hozzánk ágyuüti égnyiásokon. S jó, hogy nincs távolba-látás. Jobb nekünk nem látni mindent és jobb nekik, hogy nem látják éretük aggodó arcunk sápadását... De a lengyel mezőkön, táborútek mellett sokszor mégis ismerős árcok, édes testvérek tekintete olvad egymásba. Együtt harcolnak dicsőségért a háború ezer nyomorúságában: együtt egy zászlóaljban, sokszor egy szárazban. A békes idők megkésztetik az örömet, amit hű testvérek egymás mellett egymásban találnak, — a halálmezők csak a szorongást, a rossz sejtelmeket sokasítják a máskor boldogító közelségben. Egy fronton érheti őket a kitüntetés, de a halál lehetete is.

A veszprémi 31. honvédgyalogezredben még nemrég két vitéz testvér pár küzdött. A Komornik főhadnagyok és a két Győrötskey testvér. Az előbbiek egy napon kapták az ősszel a katonai érdemkeresztet, de mártius 3-án a lupkovi harcok egyik rohamában a főhadnagy testvérek közül Komornik Aladár ellenséges golyóitól találva lehetett ki hős lelkét. Bajársai a galiciái Manióv községben helyezték nyugvóra. — Ót nap mulva a másik testvérpárra sújt le a harctér halálmadara. Győrötskey Győrötskey Feri, a II. zászlóalj 20 éves önkéntes hadapródormestere, szenved ugyanazon a helyen hősi halált és az ő ifju teste is Manióv földjébe

került pihenőre. Az ifju hős halálának körülményeiről és főhadnagy bátyjának Győrötskeynek, a szomorú eseténél való szerepléséről megható tudósításban számol be az ezred táborig lelkész, Pallman Péter dr. kolozsvári piaristatanár, abban a levélben, amelyet az elesett hős nővérehez, dr. Havasy Béláné urasszonyhoz intézett, Szombathelyre.

Nagyságos Asszonyom, most jutok ahhoz, hogy b. levelére kimerítően válaszoljak. Gyuri úgy kérte a beosztását szegény Ferinek, hogy egy zászlóaljba legyenek. Erre a zászlóaljra fontos és nehéz feladat hárult. De nem egy helyen voltak, hanem a Gyuri a századával ki volt „különítve.” Feri elég jó helyen volt, a vesztély inkább Gyurit fenyegette úgy, hogy több napon át meg sem tudtam látogatni a rajvonalban.

Egy reggeli támadás volt Ferieknél. A támadás oly gyönyörűen haladt előre. Feri fekvő helyzetében lövést kapott. A közelében lévő társa vette ezt észre és gondoskodott bekötéséről. Feri ekkor fájdalmat nem érzett és feke maradt a havon, hiszen óriási hő borított akkor mindent. — Az előnyomulást egyik oldalról megakad, úgy, hogy vissza kellett csapatainknak foglalni előbbi állásaikat — de akkorra már szegény Feri nem élt. — A helyzet, a terepviszonyok olyanok voltak hogy Feri holttestét behozni nem lehetett; egyideig ott maradt a havon és egészen megkeményedett.

Gyuri csak másnap értesült róla, mert akkor érintkezni nem lehetett. Ő már külföldben hetek óta kimerült volt, de bátran, hősiessé kitartott. Feri halálhíre sulyosan hatott rá. Mikor utólagja együtt voltak, megcsókolták egymást és a Gyuri lelkére kötötte Ferinek, hogy vigyázzon magára. A szomorú hírre Gyuri azonnal lejtő a hegyről a völgybe hozzám és másnap korán reggel behozattuk Ferit. Szegény, fehér, sápadt volt, de arca semmi szenvedést nem árult el... Azután megastuk a sirt, deszkakoporsót csináltunk, és delelőt tisztársainak jelenlétében elbucsuztattam és keresztény módon eltemettem. Mindnyájan nehéz perceket éltünk át... De el lelkünkben a vigasz, hogy az igazságos Isten megjutalmazza és bőven kárpótolja azt, amit Feri itt a földön elvesztett. — Ott pihen most a templom mögötti temetőben, sok nevelten hős között a nagykereszt tövében. Utolsó bucsuszavunkban azt ígértük neki, hogy az édes magyar hazába hozzuk... Sok hős társunkat elisíratuk már azóta, sok vértanúja lett már igaz ügyünknek, de mi nem akarunk és nem fogunk csüggedni! 1915. IV. 22. Pallman Péter dr. a 31. honvéd gy. e. táborig lelkész.

A szánalomra méltók!

Azt is irhattam volna címül: szánalomra nem méltók, mert — tetszik tudni — azok, kik e rettenetes háboruban ezernyi kin és szenvedés közt életüket és vérüket áldozták a hazáért, azok nem szánalomra méltók. Azok sem szánalomra méltók, kiknek dolgozó kar nélkül, csonkán: láb nélkül, mankón, szem nélkül, vakon kell átélni nyomorultul életüket. De épp úgy nem szánalomra méltók az apró, neveletlen kis árjak; kenyérkeresőtől megfosztott vigasztalan özvegyek; támasz nélkül maradt agg szülők, mint a pusztulás folytán vagyonyuktól megfosztott, hajléktalan váit tisztességes menekültek. Hanem, hogy kik azok, azt a „Világ”-éktől kell megtudnunk. Ők mindent tudnak. Ők azt is tudják, hogy eme vérfagyasztóan borzalmas időben, a nemzetnek eme szomorúan dicsőséges életszakában a posztó-, bakancs- és élelmiszerhamisítók nem erkölcsstelen gonosztevők, hanem egyszerűen szánalomra méltók. Nem büntetni, nem elítélni kell őket, hanem szánakozni kell rajtuk.

Uraim! itt meg kell állanunk, mert megakad minden józan gondolat. Igazán nem tudjuk kiken és mien szánakozunk!? A csalókon-e, kik hazánk élet-halál harcában harcolnak milliókat a nemzet vagyonaiból vagy azokon, kik ilyeneket még partifogásba mernek venni, hogy nem büntetésre, hanem szánalomra méltók!? S ha már eléggé ki-szánakoztuk magunkat s megindul a józan gondolat, kérdezzük „Világ”-éktől, ez hát a híres szabadkőműves morál? Náluk az érzelem és igazságosság ellentétes fogalmak közt sem tudnak különbséget tenni? Az igazi szerencsétlen lesajnálásra,

Katink elhárított toltá felre az asszonykát:

— Ugy-e hozzászórtak, hogy ez az ember nagyot hall? No persze... Szegény uram — mondta sajnálkozóan, a süketeket jellemző orrhangon

A menyecske nem bírta. Elnevette magát, hogy milyen hű a sir szájánál állt vén asszony, akinek csak az árbcfája van meg szegénynek. A hasonlat mosolyt kergetett lelkéből ajkára. A következők még pukkaszthatták volna is.

— Ugy-e jól megmaricskolta a Lizi? Attól épült ilyen hamar? Jó keze van...

— Tüűdjá öcsémasszony — vágott félreértetlen más csapásba a szívós — az a ronda Lizi elkezdett dörgölni, de mindig csak a torkom könyékit markolászta... Majd belém fújtotta a lölköt. Asztán a ronda csak azt az embert nézte. Mindég rajta volt a szeme. Ezen asztán megmérgeedtem, fölugrottam. Nem vagyok má beteg. El nem fekszek én, mert akkor nekem harangoztak. Asztán egy olyan cafra legyen az utódom? Az ne feküdjön az én párnám közé, akit keservesen összegyűjtögettem. Ne, ne, fejezte be féltékenyen.

— Ej Kati nénénk, ha olyanféle jár még a fejében, akkor meg ne haljon. Sokat kibír ez az árbc. Vas e, ha görhes is...

— Hát nem is csoda, ha megbetegszek — mondta félreértetlen a halkabb beszédre intett menyecske szavára. Hármán alusznak egy ágyba... Lábtul fekszik ez a lány, az unokám. Álmába csak hanykolódik, vergődődik... Sokszor egész éccaka se bírok fölfe alunni. Hun melibe rug, hun ez, hun az... Az éccaka ebül voltam. Elszunnyadtam. Hát arra kelek, hogy lábával az államat feszíti fölfele...

— Csoda, ha abba a szük likban meg nem fuladnak!

— Pedig ez a gyerek meg akar házassodni!

— Megvesztek, ha engedik... Kati nénénk elvégzi még a dolgát, egy fiatal se jobban, ug-ratta a menyecske.

— Meg-meg... Nincs má nekem semmi bajom, csakhogy szegény vagyok” idézte, félig dalolva, rikácsolva. — Ennek az embernek készitek ebédet elviszem utána.

— It az unokája.

— Majd csak magam szeretem. Birom.

— Na Isten áldja.

— Köszönöm a jószágát.

Pár óra mulva, csak nézte a falu, hogy viszi Dominé az ebédet. Mondogatták:

Hanem a fordulat belefajította a szót és meglepte a szobabelieket. Talpra vágódott a beteg. Alig maradt ideje a gyorsaságot, hogy a derékig levetett ingét, alsószojnyáját összemarkolhassa. A kenő megbomlást gondolhatott.

— Nem heába halála híret költötték... Megél ez még őt, tiz tavaszt... Annyi forintom lenne, ahány esztendő... Engem előbb kiterítenek... Még vérrázt az én ravatalomnál... Az árbcfája van, még is legyűrte a halált... Szegény Katim, még se pusztult el...

A menyecske elujságolta Lizire való féltékenységet. Azon sereget mulatótt a falu. Esztendőökig éit belőle s közmondást faragott róla. (Vége.)

GONDOLATOK.

Az igazság felve nyilatkozik az emberek előtt, mert ritkán fogadják szívesen; a hazugság pedig fennhangon beszél, mert legtöbbször hiteire talál.

Szerencsés, aki jót tehet, és boldog, aki jót tesz embertársaival.

a gonosztevő megsajnálásra méltó? Ugy-e ez felfordult világ! S ebben a józan ésszel vive magunkkal utmutatóul, csak úgy igazodhatunk el, ha tudjuk, hogy a letartóztatott két Taubes, Kriszthaber város-
a, Neumann László és Riemer Gyula szabadkőművesek.

Lenne csak köztük egy kongreganista, vagy legalább is valamirevaló keresztény katolikus, ugyanaz a „Világ”, mely amazokat szájalomra s nem büntetésre méltónak ajánlja, pereatot kiáltana az egész kereszténységre, mert náluk egy megtevédt keresztény az kereszténység, de sok szabadkőműves az nem szabadkőművesség. De „Világéknál” ez s így fest az osztó igazságosság.

Sok változást várnak a világháború után. Hogy mik lesznek ezek, előre nem tudjuk. A „Világ” logikája alapján azonban egyre következtethetünk, de ettől rettegjenek a bírák, esküdtek, mert elsőpri, feleslegessé teszi őket. A „Világ” logikájából levont jogos konzekvenciáit ezután, mihelyt valakiről, akiről konstátáltatott s az újságokban közzététetett, hogy rabolt, gyilkolt, csalat vagy hamisított, mindenkinek hazafiui kötelessége lesz, hogy az ilyenek szájakozzon. Bíró, ítélet, büntetés az felesleges.

Bezárulnak a börtönök és kitérülnek a honzsviek, mennél több és hathatósabb sajnálkozás befogadására és kiadására. Reméjük az elég nagy vivmánya lesz a világháborúnak és a „Világ” csalásnak. P. L.

Hirek a katonakórházból.

Hogy mily nemesen és lelkesen fogják fel honleányi kötelességeiket beteg és sebesült katonáink iránt a Vöröskereszt Egyesület helybeli önkéntes betegápoló hölgyei, erre az alábbi szép és nemes eszméjük, mely elhatározásukat a nemes tett követte, élénk bizonyítékot tár elénk.

A jóra és nemesre mindig fogékony magyar szívük és érzésük megtalálta a kulcsát annak, hogy miként oldassék meg a kérdés a mindinkább növekvő husrágóság mellett, hogy a súlyos sebesült és nehéz beteg katonáinknak, kiknek erejükhez mérten könnyű, de mégis erőteljes hústáplálékra van szükségük, ezt a magas árak mellett is megkaphassák.

Elhatározták, hogy ők az ápolónői teendőik végzése mellett csirkéket keltezzék és nevelnek s hogy mily buzgalommal láttak hozzá *Vitkay Imre* százados útmutatása és irányítása mellett, azt mutatja az eredmény, hogy a kedves kis csirkék egész rajai csipognak már a törzskórháznál felállított amerikai mintaszerű óiban. Szinte örömmel nézi a nemes szívű lelkes hölgyeket, hogy mily szeretettel és szakszerűen foglalkoznak és szorgoskodnak ezen baromfitenyésztésnél.

Az akciójukat azzal kezdték, hogy lelkes felhívást bocsátottak ki tojás és kótlós adakozására. A környékbeli falvak közül a gyűjtésnél különösen *Ósi* és *Nemesvamos* község jegyzője és előjárósága jeffelt ki fáradságtalan buzgalom mellett fényes eredményt és támogatatta nemeslelkű hölgyeinket a gyűjtésben. *Herend* község pedig vetekeedett a lelkes közreműködőkkel az adakozásban, de *Városlőd* és *Kislőd* községek valamennyit tuiszárnyalták az ottani katolikus tanító és előjárók, valamint a kislődi aljegyző és községi bíró lelkes támogatásával.

Ósi község jegyzője és előjárósága egyedül 1100 tojást és 23 kótlós tyukot hozott a törzskórházhoz ápoló hölgyeink lelkes felhívására.

Herend község lakossága 700 tojással járult a nemes adakozókhoz.

Nemesvamos község lelkes lakossága nem ismert határt fáradságtalan hölgyeink iránti kedvességében, mely a szép fogadtatásban nyilvánult meg és 355 tojás és 6 kótlós tyukkal szaporította a gyűjtés eredményét.

Kovacs Gábor földbirtokos 50 tojást, 3 kótlós tyukot és egy zsák eleséget adott a gyűjtéshez.

Városerény is hozzájárult a lelkes gyűjtéshez 140 tojással. — *Balatonalmádiból Galambos* Agoston szaporította a gyűjtést 2 kótló és tojásokkal.

De a legnagyobb öröm érte a lelkes és minden nemesért rajongó ápoló hölgyeinket *Kislődön* és *Városlődön* a gyűjtés eredményében, hol a jegy-

zők, bírák és előjárók igazán fáradságtalan közreműködésével 2100 tojást és 2 kótlós gyűjtöttek.

Az Országos Baromfitenyésztési Egyesület is méltányolja ezen közgazdaságilag is hasznos vállalkozást önkéntes ápoló hölgyeinknek azzal, hogy két keltető- és két nevelőgépet bocsájt rendelkezésre.

Ime: az elvetett nemes magból így termett meg a dusan rengő kalász, melyet csak az érzékeny, minden jóra és nemesre fogékony női szív és lélek tud termelni.

Ezek a csupa szivből levő nemeslelkű önkéntes betegápoló hölgyeink engem biztak meg, hogy értünk küzdő harcaink érdekében indított akciójukat adományaikkal és gyűjtésükkel támogatóknak őszinte köszönetüket tolmácsoljam, melyhez a magam hálás elismerő köszönetcsokrát csatolom.

Szathmáry Miklós.

Ahol a háborúról még nem tudnak. Még ilyen is van? Az ember el tudja képzelni s nem is tartja meglepőnek, hogy Afrika bensejében, vagy Tibetnek, avagy a Himalájának eldugott kis falujában lakó vadak nem tudnak arról, hogy Európában már tíz hónapja háború dúl. De hogy vannak művelt emberek a világon, akik még nem hallottak a világháborúról, az ember alig tudja elhinni. Egyik angol újság erre nézve érdekes esetet mond el. Befutott egy angol vitorlás Délafrika egyik kikötőjébe. A hajóban ülők nagy ámulattal hallgatták, hogy Angolország már hosszú hónapok óta háboruba van keveredve. Ahhoz a területhez, melyen még nem tudnak a háborúról, tartozik az atlanti óceánban egy sziget is. Neve Tristan de Cunha. Ezt az angol fenntartóság alatt álló szigetet 80—90 ember lakja. Hajótörött matrókok leszármazottai. A sziget lakosai évenként mindössze egyszer kapnak postát, melyet a jöreményesség fokától hoz egy gőzös. Evvel a rendes összeköttetési móddal még nem kaptak hírt a föld másik részén dúló viharról. Ez a sziget — egy külön kis világ — míg milliók megremegeknek, élvezi tovább zavartalan csendjét és nyugalomát.

Baromfitenyésztés a háboruban.

Irta: Winkler János, a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének titkára.

A gabonarekivirálások nehéz helyzetbe hozták a baromfitenyésztőket, mert az amugy is nehéz takarmányozási viszonyokat még jobban megnehezítették. Különösen megnehezítették a háborus idők a baromfiaknak magelességgel való ellátását. A kenyérmagvak rekivirálás tárgyát képezik, de különben is oly drágák és oly nagy szükség van rájuk, nemcsak nálunk, hanem szövetségeseinknél is, hogy a baromfinak nem igen jut belőlük.

Mintthogy nem lehet tudni, meddig tart ez az állapot s nem lehet tudni, hogy ősszel és jövő tavasszal hogy fognak alakulni a viszonyok, gróf *Teleki József*né, a Baromfitenyésztők Országos Egyesületének nagyevű elnöke, aki baromfitenyésztésünk fejlődését a szíven viseli, azt az eszmét vetette fel, hogy a baromfitenyésztők még most vessenek el olyan növényeket, amelyek magvait a kormány nem rekiviráltatja, amelyek tehát magelességül a batomfi számára minden körülmények között felhasználhatók.

Ez igen jó tanács s így melegen ajánljuk a baromfitenyésztő közönség figyelmébe. A baromfinak lágyeleséggel való fentartása nem természet-szerű, mert igaz ugyan, hogy az állatok jó husban maradnak tőle, de a szervezetet elpetyhíti, a tojástermelést csökkenti a napi magelességadag elmaradása. Szerencsére vannak olyan szántóföldi veteményeink, amelyek ebben az időben kitünő szolgálatot tehetnek a baromfitenyésztőknek.

A pohánka (hajdina, tatárka) kitünő baromfi-elesség. Északmagyarországon alkalmazzák is, de külföldön sok helyütt általánosan használják. A pohánka a gabonafélékhez tartozik s rendkívül igénytelen növény. Vetése május hóban vagy június hó elején történik, használják azonban tartóveteménynek, amikor is még júliusban elvetik és bő aratást érnek el vele. Termelése 10—12 hét alatt fejeződik be, azért e növény vetésével elég korán jutnak magelességhez. A pohánka oly jó

baromfi-elesség, hogy a tenyésztők béke idején is nagy előnnyel használhatják olecsóságánál fogva.

Egy másik növény a cirok, amely kitünő magelességet szolgáltat. A seprőcirok talajban szintén nem válogatos s igen alkalmas friss törések kihasználására. A csirázashoz aránylag sok meleget kíván. Az utótagyok iránt érzékeny; ezért vetésével sietni nem szabad, másrészt azonban soká képlekedni szintén nem célszerű. Hosszu tenyészidejére való tekintettel legcélszerűbb a tengerivetés befejezte után, április végén, május elején. A mag október elején, nem ritkán azonban október közepén érik meg, a megtermés hazai tapasztalatok szerint kat. holdanként 8—18 q között ingadozik; 12—13 q (20—23 q hektáronként) jó, közép termésnek mondható.

A napraforgómag szintén igen kitünő baromfi-elesség. A napraforgó mindenütt ott biztosan be-
érik, ahol a szőlő beérik, vagy legalább is meg-
terem. Különböző talajon termesztethető, ha az elég jó erőben van, csak a hideg időt talajok nem alkalmasak a napraforgó termelésére. Legjobban tenyészik a mélyrétegű humózus meszes iszap-
talajokon. Termelése megegyezik a tengeriével, aratása augusztus, szeptember hóban történik. Termése 4—6 q mag kat. holdanként és 20—30 q kóro (7—10, illetve 35—50 q hektáronként.) A héjből úgy veszik ki a magot, hogy tagra állított malom kövek között a héjat szétförlik és közüle a magot kirotállják. Hasonló elbírálás alá esik a baromfi-elesség szempontjából a tökmag. A tök termesztése hazánkban eléggé általános, azért erről nem kell sokat beszélni, csak arra hívjuk fel a figyelmet, hogy a tökmag igen jó baromfi-elesség, amely különösen a tojástermelésre van igen jó hatással.

Ezek volnának azok a magvak, amelyek a gabonaféléket helyettesíthetik. Nagyon ajánlatos volna, ha a tenyésztő közönség fenti növények termesztése által már most is gondoskodna arról, hogy ősszel és télen legyen elegendő baromfi-elesség. Baromfi-husra és tojásra mindig nagy szükség lesz s így a csekély termelési költségek bőven megtérülnek.

Használjunk hadisegély-bélyeget!

H I R E K.

— **Adományok.** Néger Agoston apostoli protonotárius egyezer koronát, Rada István dr. prelátus-kanonok pedig tízezer koronás koronajáradék-kötvényt adományoztak a pápai Szentilónay-intézetnek. A pápaiak volt plébánosai lehetővé teszik, hogy a tervezett átalakítási munkálatokat végrehajthassák. Ami által a szegények ügye nyer előnyös megoldást.

— **Uj doktor.** Kiss György veszpréme gyházmegyei áldozópap a szent Agostonról nevezett felsőbb papnevelőintézet tagja április hó 30-án az alapvető és ágazatos hittudományokból *dicséretes* eredménnyel letette utolsó szigoritait. Utána e hó 4-én a bécsi tudományegyetemen az összes teológiai tudományok tudorává avatták. Gratulálunk!

— **Jelentés.** Hunkár Dénes főispán és dr. Véghely Kálmán alispán a héten személyesen jelentették be a minisztériumban a kukorica rekivirálásának eredményét. A miniszter, az államtitkár és az előadó miniszteri tanácsos ezután megbeszélétek a rekivirált kukorica felhasználásának módjait.

— **A városház.** Ismét irunk róla, mert új formája rászolgál a dicséretre. A hosszú front az Ovári-utca felé ugyan két mellékszárnnyra török, de maga az utca is hajlik s ugy ez a törés szinte hozzáilleszkedik. Műszakilag csak teljesen új fallal, vagy kitöltéssel lehetett volna megoldani. Az első eset drága lett volna, második esetben pedig óriási feltömegelt kellett volna elpazarolni. A két mellékszárnny horpadásait azonban új falazással, diszítő tagozással kiegyenesítik s ugy az oszlopos tagozás, mint az emeleti nyolc ablak s a földszinti szép modern portálé teiszetössé teszik a hosszú frontot. Közép tájra, tetőmagasságban kerül a díszes homlokzat a város címerével. A fővárosban készült faragott kőből. Ezen az utcai szárnnyon lesz a polgármester s a fő-és aljegyző hivatala s az íktató hivatal. A nyugatra néző falazaton is meglesz a szimmetria egy második ablak beállításával. Ez

ugyancsak vakablak lesz, de a főjegyzői szoba kihasználhatósága nem engedi meg a nyílt ablakot. Erdős Béla máv. osztálymérnök nagy buzgalommal, szinte becéző szeretettel végzi munkáját s azt hiszi, hogy az előirányzatot nem igen kell pótköltségekkel bővíteni.

— **Levél a harcterről.** Ma, szombaton délelőtt kaptuk a városunkból nemrégiben távozott *Koritsánszky Ottó* hadikórházi gyógyszerész levelét. A harctéren van immár. Kültetésbe helyezte, hogy írásával felkeresi lapunkat. Olvasóink mindenestre szívesen veszik. „Egész magyar világ van erre — írja ő. — Bizhatnak otthon a magyar becstelében: a mi katonáink majd elintézik a muszkát. A német is sok. Derék fiu mind a hány. Jól élünk, semmiben sincs hiányunk.” Ezzel a pehány markáns szóval jellemzi azt az életet, melynek impozáns megnyilvánulását látjuk a legutóbbi napok nagyszerű eseményeiben.

— **Uj prior.** A pápai irtalmas rendháznak még tavaly megválasztott priorja a napokban Pápara érkezett s hivatalát elfoglalta.

— **A főgimnázium tanéve.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter úgy intézkedett, hogy ahol az ifjuság nem mulasztott két hónapnál hosszabb időt a tanévben, ott az összes középiskolákat e hó 22-én bezárhatják. A mi gimnázistáink mindössze 23 napot mulasztottak. A miniszter által megállapított időhatárt tehát betartják. A vizsgálatok ideje most van felterjesztés alatt a tankerületi főigazgatónál. A Te Deum május 23-án, pünkösd napján lesz. A magánvizsgálatokat ugyancsak még e hónapban megtartják. *Határidejük május 25 és 26.* Az érettségi szóbeli vizsgálatok *június 26 és 28-án* lesznek. Az eleven diáksereg tehát nemsokára szembe a vidékre. Ohajtandó volna, hogy a hosszú szünetet ne csak puszta szórakozással töltsek, hanem akinek módjában áll, értékesítse valami hasznos munkával.

— **Honvédeink dicsérete.** Dr. *Pallmann Péter* a 31. honvédegyezred tábori lelkésze egyszáz koronát küldött lapunk szerkesztésébe, hogy azt az ezred elesett hősei özvegyei és árvaifelügyelésére fordíttassuk. Mikor az adomány címjét megnevezi s kültetésbe helyezi, hogy alkalmas értesítéseket küld lapunk számára, sorait így végzi: „Egyenlőre csak annyit, hogy igazán büszke vagyok, hogy ilyen ezrednek lehetek lelkésze, mely oly hősiessen és olyan kitartóan viselkedett.”

— **A vármegyei gazdasági bizottság f. hó 8-án** a vármegyeház kistermében ülést tartott. Az értekezlet eredményéről lapunk jövő számában hozunk ismertetést.

— **Hadbavonult tanítók.** A veszprémi k. tanfelügyelőség nyilvántartja a hadbavonult tanítókat. Azoknak a tanítóknak ügyében, akik harc-téren elestek, hivatalból teszi meg a szükséges intézkedéseket. Az eddig érkezett bejelentések szerint 147-en vonultak hadba. Ebben a számban benne vannak az összes tanítók feleségei és iskolajellegű különbség nélkül. Közülük eddig 4-en estek el. *Mundy Lajos* várpalotai r. kath., *Horváth Sándor* noszlopi r. kath., *Polczér József* farkasgyepői r. kath. és *Tárnok Endre* csöglei ref. tanító. Figyelmeztetjük az értekezteket, hogy a bejelentést esetről-esetre tegyék meg. A mulasztásból származható hátrányokért önmagukat okozhatják.

— **A győriek halála.** A szomszédos Győr város polgármestere, *Wennes Jenő* a múlt héten meghalt. A győriek ószintén meggyászolják, el-síratják. Szegény emberként halt meg s övéire a megélhetés gondja nehezedett. De a győriek jól tudják, hogy azzal a lankadatlan kitartással és energiával, amellyel a város fejlesztésére közremunkált, más téren vagyonit is szerzhethet volna. Nem is maradtak hátlatlanok. A városi törvényhatóság közgyűlése egyhangulag elfogadta a következő három indítványt: — 1. Adjon a város tartalék-alapjából 35.000 koronát *Wennes Jenő* hátramaradványainak, mely összeget egy öttagú bizottság a család javára legjobb belátása szerint használhasson fel. — 2. Adja meg a város az özvegynek folyó év végéig a teljes illetményt a város háztartásának terhére. — 3. Az özvegyi ellátás és gyermekevelési járuléka csak 1916. január 1-étől folyósíthatók.

— **Kereskedő-tanonciskola.** A helybeli kereskedő-tanonciskolában a vizsgálatokat előreláthatólag már június hó elején megtartják. Erre való tekintettel, hogy t. i. az évi tanítási anyagot elvégezzék, a tanári testület szükségesnek tartotta a teljes órarend visszavonulását. Az elnökség ehhez a változtatáshoz az iskola érdekében hozzájárult.

Bizonyára a főnökök is megnyugvással veszik ezt tudomásul s tekintve, hogy az évközi mulasztásnak csak némi pótlása is hasznosul jár, tanulóikat pontosan küldik az előadásokra. Az I. osztály tanítási ideje kedd és csütörtörtök délután van, mindenkor 3—7 óra között. A II. osztály hétfő délután 4—7-ig s szerda délután 2—7-ig tanul. A III. osztályban hétfő délután 2—4 és szombat délután 2—7 óra között lesznek az előadások. Itt említjük meg, hogy dr. *Vértesy Gyula* kir. tanfelügyelő kiválóan fontosnak és szükségesnek tartja a kereskedőtanoncok szakirányu oktatását s *Szente Arnold* tanárt, az iskola új igazgatóját jóindulatu támogatásáról biztosította.

— **Városi fa.** A város kétezer méter fát vágatott. Az eddigi jegyzésből is látni való, hogy nem lesz elég. A tanács a földmívelésügyi minisztertől engedélyt kér, hogy újabb vágást engedélyezzen.

— **Iparostanoncok iskolaügye.** Az iparostanonciskolából a tanulók egy része katonai szolgálatra bevonult, a másikat az igazgató sulyos okok alapján felmentette az iskolabjárás kötelezettsége alól. Ezek a tanulók, amennyiben a tanév javarészeben látogatták az iskolát, a bizonyítványt meg fogják kapni és a rendes állapotok visszatérte után a megfelelő magasabb osztályba léphetnek. Azok a tanulók azonban, akik csak a tanév első felében jártak iskolába, úgy tekintendők, mint akik nem voltak az iparostanonciskola hallgatói.

— **Mit fizettünk gabonáért?** Veszprém város 375 ezer koronát fizetett ki eddig vegyes gabonáért. Ebből hatvanegyet vagyon még beszámításra vár. Ily formán a városnak kiutalt összes gabona ki van fizetve.

— **Csernoch biboros, herceprimás a „Magyar Talizmán”-ról.** Az Országos Hadsereg-Előmozdító Bizottság Jelvényosztályának egyik munkatársa a napokban tisztelettel *Csernoch János* dr. biboros, herceprimásnál, hogy Ő Eminenciájának a „Magyar Talizmán” mozgalom egyes fázisairól referáljon. A herceprimás ur az előterjesztéseket meglegedéssel és örömmel tudomásul vette és a beszélgetés során ezeket mondotta: *Nagyon örülök, hogy a Magyar Talizmán országoszerre oly lelkes fogadtatásra talált. Ezt nem is vártam másképp. Ez a nemes és szép mozgalom minden támogatást megérdemel.* Az elmúlt héten egybeként ismét több mint száz tagja a magyar papságnak jelentkezett, hogy a „Magyar Talizmán”-nal utólagos elszámolásra foglalkozni kíván. Most már tehát közel ezer magyar pap terjeszti ezt a szép háborus szimbólumot. A bizottság kéri a lekészkedő papság ama t. tagjait, kik a terjesztésre utólagos elszámolás mellett hajlandók, hogy az anyag megrendelése szempontjából jelentkezni sziveskedjenek.

— **Adomány a sebesülteknek.** Dr. *Rada István* prelátus-kanonok 102 kötet könyvet ajánlkozott a Veszprém város területén felelített kórházak sebesült katonái részére.

— **Vásáraink.** A veszprémi vásárok látogatottsága csökken. A márciusi vásár 657 korona, a május 3-iki vásár már csak 494 korona helypénzt jövedelmezett. A tavaly ilyenkorai vásárban 884 korona helypénz folyt be. Ez a csökkenés persze a hádiállapotra vezethető vissza. Az állatdrágaságot jellemzi, hogy elég jelentéktelen tehenet láttunk eladni 800 koronáért.

— **Az ipartestület gyűlése.** A helybeli ipartestület április 15-én tartotta közgyűlését. A belső ügyek elintézése után választott huszonegytagu előjáróságot. Ugyanakkor elhatározta, hogy az új hadikölcsönre is, mint az elsőre, 7500 koronát jegyez. *Biczi Károly* városi tanácsos az ipartestület kérésére tanulmányozta a munkásbiztosításról szóló törvények intézkedéseit. Meghallgatta, összegyűjtötte a felhangzó panaszokat s gyakorlatban jelentkező hasznos észrevételeket s ezeket nagyobb memorandum keretében az ipartestület elnöksége, a kereskedelmi miniszterhez felterjesztette. A mostani közgyűlés ezt az intézkedést helyeslőleg tudomásul vette.

— **A hadikölcsön és a papság.** Az új hadikölcsön jegyzésére a magyar püspöki kar lelkes hangu pástorlevelekben buzdítja a hivatottakat. A papság és tanítóság támogatását sürgetik s buzdítják őket, hogy a manapság elég pénzes nép körében a kölcsönjegyzést szorgalmazzák. A hatás nem is maradt el. Még a Pesti Hirlap is, aki pedig a kath. mozgalom felé rendszerint be-kötött szemmel néz s kritikájában a megfélemlítő animozitás sugalmazását követi, észrevette a főpapság hazafias törekvését s érdem szerint való

elismerésben részesíti őket. Ha a t. lap ezentul is az igazság személyneg keresztl szemléldök, talál majd máskor is — ha már magasztalni vagy dicsérni nem akar — legalább elismerni valót eleget.

— **A hadikölcsön érdekében.** *Kerényi Andor* a veszprémi járás főszolgabírója a járásához tartozó községi és körjegyzőkhöz lelkes felhívást intézett, hogy a falusi lakosságot hívják fel a hadikölcsön jegyzésére. Egyben felkérte az összes vallásfelekezetek lelkészeit, hogy a jegyzőket támogatassák nagy erkölcsi befolyásukkal s világosítsák fel hivatottakat a kölcsönjegyzés előnyeiről.

— **A hadikölcsön jegyzés megkönnyítése.** Az államkincstár a katonaság részére átvett lovakat s egyéb hadiszükségletekért nagy és kis gazdáknak még jókora összeggel tartozik. Gazdák-ról hangzik az óhaját, hogy fizesse ezt ki a kincstár s a gazdák szívesen jegyzik az egész összeget, vagy egy részét hadikölcsönre. Sőt felvetették azt az eszmét is, hogy az állam ezt a tartozását egészben vagy részben hadikölcsönrel elégítse ki. Ily módon az államnak is marad pénz s a gazdák is jól hasznosítják követeléseiket.

— **Az elemi iskolák vizsgálja.** Beérkezett értesítések szerint a falusi elemi iskolákban az évzáró vizsgálatokat Veszprémvármegye területén április hó végén csaknem mindentől megtartották. E szerint a gyermekek felhasználása a gazdasági munkálatokra lehetővé vált.

— **Jobb közlekedés a Balatonra.** A Balatoni Szövetség elnöksége ma küldöttség útján tisztelettel *Harkányi János* báró kereskedelemügyi miniszternél a balatoni közlekedés javítása érdekében. A küldöttség, amelyben *Fittler Dezso* dr. udvari tanácsos vezetésével *Perger Ferenc* dr., *Burchard-Bélavári Reszó* dr. és *Váradí Gyula* igazgató vettek részt, a most meginduló nyári szezonra való tekintettel arra kérte a minisztert, hasson oda, hogy a Déli Vasut-Társaság a reggeli gyorsvonatot és az esti hétérai gyorsított személyvonatot ismét állítsa a menetrendbe, mert a balatoni nyaralók máskülönbön csak nagy nehézség árán tudnak a balatoni fürdőhelyeket megközelíteni, ami igen kellemetlen kihatással lenne a telepkekre. *Harkányi János* báró kereskedelemügyi miniszter válaszában jogosnak ismerte el a szövetség kérését, már csak azért is, mert ez évben sok ezer gyermek részére igazán elsőrendű fontosságúak a balatoni fürdőtelepek. Kültetésbe helyezte, hogy tőle telhetően sürgősen érintkezésbe fog lépni a Déli Vasut igazgatóságával, hogy a kívánt vonatokat a lehetőleg szerint már e hónap elején állítsa be a menetrendbe.

— **A vármegye tüzrendészeti alapja.** Dr. *Véghely Kálmán* alispán utasította a községi és körjegyzőket, hogy a községi tüzoltó alap összes jövedelmének 5%-át a vármegyei tüzrendészeti alap részére a veszprémi kir. adóhivatalba, minden év január havában, a múlt évi hátralékot és az idei hozzájárulást azonban most már multhatatlanul szolgáltatassák be s ne a vármegyei tüzoltószövetségnek küldjék. A vármegyei tüzoltószövetségnek fizetendő évi tagsági díjak pedig a kiküldött postatakarékpénztári lap felhasználásával a vármegyei tüzoltószövetség címére küldendők.

— **Ipariskolák évrőre.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter a rendkívüli viszonyok között lehetővé akarja tenni, hogy az iparostanonciskolákban indokolt esetekben a tanévet a szokottnál korábban fejezzék le. A konkrét esetek elbírálását a miniszter a kir. tanfelügyelőségek hatáskörébe utalja.

— **A vak katonáknak.** *Rosenberg Mór* helybeli divatáru kereskedő kirakatokban levő hirdető lapon készpénzzel fizető minden vásárlásnál 2%-ot ajánlott meg a vak katonáknak. Szerkesztőségünk-höz küldött értesítésében most jelzi, hogy április havi bevételéből 126 koronát küldött a háboruban megváltult hős katonáknak. Amit ezuttal közlésteszünk.

— **Többször sőpressünk.** A város megkezdte a nyári sőpretest is, az öntözést is. Néha amaz megelőzi az öntözést s ez kellemetlen. Múlt vasárnap d. e. 11 órakor sőpörték a fűtűt, öntözés előtt. Minthogy a pajkos májusi szellő is segített, a korzó publikuma trüszöghetett. Utáinkon különösen sok a papírszemét. A folyókák s a lépcsők hűségesen megőrzik ezt, talán heteken át is. Az evangélikus templom tér feljárója legalább a múlt héten ezt igazolta. A közönség nevében kerjük az illetékes tényezőket, hogy többször s alkalmas időben sőpressék az utcákat, amikor t. i. a por kevésbé alkalmatlan.

— **A Főbusz-társaság baja.** A *Phoebus* részvénytársaságnak, mely a veszprémi villanytelepet is bírli, rossz május elseje lett az ideje. Elvesztette egy perét Székesfehérvárral szemben, azután meg az ottani villanytelepe is felmondta a szolgáltatást. A per ugyanis abból keletkezett, hogy a szerződés értelmében a város bejelentette a részvénytársaságnak, hogy a telepet házikézelésbe fogja venni. Főbusz erre azt felelték, hogy a megváltásról most nem lehet szó, mert csak meghatározott időközökben lehet a telepet átvenni. Most ugyan 15 évről volt szó, de a szerződést úgy próbálták magyarázni, hogy a gyár továbbra is a hatalmukban maradjon. A székesfehérvári királyi járásbírósg azonban most döntött ebben a vitás ügyben és a városnak adott igazat, vagyis átveheti a telepet, s elutasította Főbusz okoskodását, továbbá több ezer korona perköltség megfizetésére ítélte. (Fejérmegyei Napló.)

— **Bezárt iskola.** Dr. Véghelyi Kálmán, Veszprémmegye alispánja a városi tisztiorvos előterjesztésére a veszprémi izr. hitközség elemi iskolájának egyik osztályát az udvarban előfordult vörhenybetegség miatt 2 hétre bezárta. A rendőrség az iskolát már fertőtlenítette.

— **Összeírták a tengerit.** Veszprém város területén a földmívelésügyi miniszter rendeletére a tengerikészletet összeírták. Mindössze 506 méter-mázsát találtak. A rendőrkapitány azonban távirati uton arra kérte a földmívelésügyi minisztert, hogy a tengerimennyiséget a polgárok részére visszatartani engedélyezze.

— **Hadisegély és katonai ellátás fel-emelése.** A hadisegély megállapítása és folyósítása iránt pénzügy- és honvédelmi miniszteri rendeletek intézkednek. A honvédelmi miniszteri rendelet módot nyújt arra, hogy a megállapított hadisegély-összegek további rendelkezésig kiadassanak, illetőleg a hadisegélynél kevesebb katonai ellátási összeg a már élvezett hadisegély összegére kiegészíthető. Tehát itt is az előjárásokra hárul az a kötelezettség, hogy ott, hol különös méltánylást érdemlő eset fordul elő, vagyis ha az elhalt, hadbavonult családja a rendelet szerint már hadisegélyben nem részesül, a katonai ellátás összege pedig a család megélhetését nem biztosítja, úgy a segély további folyósítása és illetőleg felemelése kérelmezhető. Ilyen esetekben kötelessége az előjárásnak a nyomorban levők ügyét felkarolni a segély kiegészítése iránt a járási főszolgabíróhoz azonnal jelentést tenni.

— **Szén.** Egy izben megirtuk, hogy a város közvetítése folytán a Berger-cég aug. 15-ig elfogad előjegyzést közszénre. Métermázsája házhöz szállítva 4-90, a vonaton átvéve 4-50 korona. A később jelentkezők 5-90 koronáért kapják.

— **Vetéseink állása a Mezőföldön.** „Török átka”, a háromnapos szent György-napi eső valóságos lsten áldása volt a veteménycinkre, amennyiben a gyengébben álló őszi vetések is erős fejlődésnek indultak, a rendes vetések pedig a megdőlésnek lesznek kitéve. Az emberek által megrikított vetések is ebokrosodnak. A távaszi veteményekre is jótékonyan hatott a langyos eső és a rájött meleg napok. A tengeri vetés jó munkálattal nyert és így gyors kelése lehet számítani.

— **Lókiosztás.** A hadsereg számára használhatatlanná vált 35 lovat szállítottak csütörtökön Veszprémbe. Kiosztják őket a veszprémi járás kisgazdái között, akik gazdasági munkálatokra vagy tenyészállatnak felhasználhatják. A szétosztás mult pénteken volt Veszprémben.

— **Tengeri kisgazdáknak.** A városi hatóság közel 50 q tengerit oszt ki vetőmagul a helybeli kisgazdáknak. A gazdákör ugyan többet irt össze, de az a mennyiség aligha össze nem foglalta az abrak-kukoricát is. A városi tanács azonban ezt csak akkor bocsájta a gazdáknak rendelkezésre, ha az élelmezésre szánt kukorica mennyiségből kikerül.

— **Talált tárgyak.** A város területén találtak egy bórerszényt 193 kor. 77 fillérel, egy drb kékköves, egy drb zöldköves női ezüst karperccet, egy pénztárcát 3 kor. 62 fillérel. Igazolt tulajdonosai bármely napon átvehetik a rendőrségen.

— **Élelmezés.** A kormány felelőssége a fontos élelmiszerek behozatali vámját. Ettől a hűsdrágaság csökkenését várják. A fővárosban már a borjúhús ára leszálit, bár még külföldről nem kezdődött meg a behozatal, de a vélelő tartózkodottak a az eladók előzékenyebbek. Megvan a remény, hogy a kisebb súlyú sertések nagy számban

jutnak piacra a vámfelfüggesztés miatt. A nehéz zsirsértés vámját ugyanis már előzőleg felelősséztették. Szakkörök vélekedése szerint — ha a hatóság a közvetítő kereskedélem tulkapasait meg tudja akadályozni — a husféléknek 20—25%-os árcsökkenését remélhetjük.

— **Halálesetfelvétel.** A harctéren, vagy az ott szerzett sebesülés vagy betegség következtében hősi halált haltak haláleset felvételére vonatkozólag, felhívja a gyámhatóság az anyakönyvvezetők figyelmét, hogy a vesztesség-kimutatások alapján halálesetet felvenni nem lehet. A haláleset-felvételek csak a belügyminiszter által közölt hivatalos adatok vagy a szabályszerű kellekkel ellátott külföldi anyakönyvi kivonatok alapján végezhetőek.

— **A gazdáknak nem kell a maximális ár.** Az országos magyar gazdasági egyesület választmánya egyik legutóbbi ülésén Rubinek Gyula igazgató előterjesztése igen érdekes tervezetet fogadott el és terjesztett föl a földmívelésügyi kormányhoz. A javaslat lényege az, hogy a kormány sürgősen becsültesse föl a várható termést és annak eredménye szerint biztosítsa a mezőgazdaság illetve az élelmezés érdekeit. A becslés eredménye szerint a javaslat kétirányú intézkedést ajánl a kormány figyelmébe. Ha a termés fölbecsülése kedvező eredménnyel fog járni, ami a vetések mai állása mellett valószínű, akkor a kormány állítsa vissza a szabad forgalmat, szüntesse meg a gabonavidék vámokat és hatálytalanítsa az élelmiszerek behozatalára vonatkozó vám és szállítási kedvezményeket. A másik esetben, vagyis ha a termés fölbecsülése kedvezőtlen eredménnyel járna, akkor a kormány a meglévő maximális áraknál lépcsőzetesen magasabbat kell megállapítani, mert különben a gazdák nem fognak csépelni és nem bírják számadásukat megtalálni. Az Omge javaslata a földmívelésügyi miniszter asztalán fekszik és legközelebb a minisztertanács elé kerül. Ertesülésünk szerint a kormány hajlandó arra, hogy a termést fölbecsülje, sőt avval a tervvel is foglalkozik, hogy az egész termést lefoglalja és kiszajátítsa. Ebben az esetben természetesen a gazdák egyoldali igényei nem nyerhetnének oly mértékben kielégítést, mint ahogy az Omge kívánja.

— **Selyemhernyótenyésztés hazafias célra.** Szülőknek és gyermekeiknek egyenlően figyelmébe ajánljuk a selyemhernyótenyésztést, amelyet a hazafias céllal, a vak katonák segítségével lehet összekapcsolni. Szerezünk hernyókat, tenyészük ki azokat, s azután értékesítjük a gubókat, minden kilóért 2 kor. 60 fillért kaphatunk.

— **Keveretlen liszt.** A tengeriliszttel való keverésre vonatkozólag a minisztérium újabbán a következőket rendelte el: „A vármegyei és városi törvényhatóság első tisztviselője a kereskedelemügyi miniszternek, a belügyminiszterrel egyetértően elrendelheti, hogy a malomvállalatok köztes-tületeknek és közintézményeknek kenyér előállításával foglalkozó vállalatai részére, olyan helyeken pedig, ahol a liszt-, illetően kenyéruatvány-rendszer be van vezetve, a malomvállalatok és a liszt-elárusító bárki részére az 1113-1915. M. E. számú rendelet 4. szakaszában említett kenyérlisztlet tengeriliszttel való keverés nélkül hozzák forgalomba és az idézett rendeletben megszabott keveréshez szükséges tengeriliszt mennyiségét a keverés céljára egyidejűleg külön szolgáltatassák ki.” Ez a rendelet nem szünteti meg a kukoricaliszttel való keverés kötelezettségét s a keverés arányát. Viszont azonban segíteni óhajt a jobb kenyér előállításában, mert tapasztalat szerint jobb kenyér lehet sütni, ha a lisztet közvetlenül a felhasználás előtt keverik össze. A tengeriliszttel ugyanis néhány órával előbb le kell forrázni, ezt pedig a kevert liszt nem tűri meg.

Arad város tanácsa a keveretlen lisztet olyképen árusítja, hogy a fogyasztó a fehér liszt-hez megfelelő mennyiségű tengeriliszttel is köteles venni a keverés végett. Kaposvár is intézkedett, hogy a kukoricaliszttel buza-, rozs- s árpaliszttel való keverés nélkül árusíthassák a kereskedők.

— **Tudakozódás eltűntek után.** A hadbavonult és a harctéren eltűnt egyének hozzátartozói köréből tömeges tudakozódások érkeznek a bécsi cs. és kir. hadilevelár hadi statisztikai irodájához. Ez a hivatal a kért felvilágosításokat nem adhatja meg, mivel a csapatoktól beérkezett jelentések alapján csupán az eltűnés tényéről van tudomása. Az eltűnt katonai egyének neveit, az összes meglévő adatok feltüntetése mellett, a kiegészítő parancsnokságok az illetékes községi előjáróságok-

kal közlik. Ezenkívül még felvilágosítás adására csupán a Budapesten és Wienben alakult tudakozódó irodák vannak hivatva. Más hatóságoknál való tudakozódás tehát céltalan.

— **Kevés a váltópénz.** Általános a panasz, hogy a két koronán aluli váltópénzek a forgalomból eltűntek, az ezüst-, nikkel- és rézpenzék pedig csak a legminimálisabb mennyiségben forognak. A közönség napi szükséglete bevásárlásnál két-koronás és még magasabb értékű papírpénzzel fizet, még akkor is, ha csak néhány fillér a fizetni- valója és a kereskedők, iparosok a szükséges váltópénzzel nem rendelkezve, az amugy is megapadt vevőiket kénytelenek elengedni. Pénzintéze-teink, üzletembereink kétségbeesve fordulnak az Osztrák-Magyar Bank intézeteihez, ahol szintén kénytelenek megtagadni a szükséges váltópénzt, mert olyannal maguk sem rendelkeznek. A helyzet már annyira kiélestedt, hogy a közönség saját eljárását követve a kétkoronás papírpénzt aprózta el kettő és még több darabba, így óhajtván magán segíteni, nem vet számot azzal, hogy ehez nincs joga és büntetés nem maga után. Egyes kereskedelmi és iparkamrák sürgősen kérik a minisztert, hogy addig is, amíg a szükséges érc és fém váltópénzek valamely módon a forgalomba visszaszerezhetőek, vagy újai pótolhatók lesznek, bocsáttassanak ki szükségből ideiglenes érvényű bíró egykoronás és félkoronás papírpénzek, melyeknek kötelező elfogadását az állam saját hatalmával és tekintélyével biztosítja.

— **Drága a zsák.** Zsákokban a kereslet igen nagy és ezzel szemben alig van kínálat. A jutagyrak nyersanyag hiányában már nemcsak a tiszta jutából készült zsákok gyártását szüntették be, hanem a juta vetülékes és len lánconalans zsákokat sem gyártják már és a fogyasztásban kizárólag monilos zsákokat használnak. Ezek szintén elég drágák ugyan, de még mindig alig kerülnek a 100%-kal drágult jutazsákok felébe. Igen nagy a kereslet használt zsákokban és ezekért is hallatlanul magas árakat fizetnek.

— **A rendőrség hírei.** 1. *Stefanovic*-Koszta szerb internált megunta a nyugalmas jómódot s az engedelmességét megtagadta. Ezzel rászolgált a büntetésre, amit a rendőrkapitány 5 napi elzárásban ki is utalt a számára.

2. Csak helyeseljük dr. *Török* Gyula rendőrkapitány szigorát, mellyel a helynéklük levő, vagy egyebként is az éjeli órákban kóborló cseledeleányokat ellenőriztetni s büntetni. A mult héten is három rossz cseled szolgálit rá a megérdemelt büntetésre.

3. A helybeli iparosiskola igazgatója több iparos ellen tett feljelentést, mert tanoncaik nem rendesen járnak iskolába, bár erre az igazgató jóakarattal figyelmeztette őket. A rendőrkapitány lapunk után is felhívja a tanonctartó mestereket, hogy tanoncaikat pontosan járassák iskolába, mert ellenkező esetben súlyos bírságnak teszik ki magukat.

— **Héviz, mint katonai üdülőtelep.** A Keszthelyi szomszédságában levő világhírű fürdőnk Héviz rövidesen benépesedik, 1200 katonát küld a központi Vörös-Kereszt Egyesület Hévizre, hogy a háboruban szerzett bajaikból ilt kigyógyuljanak. A katonák egyik fele Hévizszentandrason kap szállást, a másik Hévizen és benépesítve marad a két hely még háboru utáig is hosszabb időre. Forgách Károly gróf, a balatoni katonai üdülőtelepek szervezésével megbízott a napokban járt a Balatoni Szövetség titkárával Keszthelyen és Hévizen és tüzesen megtárgyalták a kérdést. A Vörös-Kereszt központja örömmel küldi a beteg katonákat a mi gyógyító fürdőnkre, mert tudja, hogy ilt biztos és tökéletes a gyógyulás. Néhány pavillonban alkalmasint tiszték jönnek, úgy hogy a magyar fürdők között Héviz lesz az, amelyik a legtöbb katona gyógyításáról fog gondoskodni.

— **Maximális terményárak a jégbiztosításban.** A gabonaneműeknek a háboru óta történt nagy emelkedésével számolniok kellett a jégbiztosító társaságoknak is. Erre való tekintettel az eddigi biztosítási maximális árakat meg kell változtatni. A magyar és osztrák jégbiztosító társaságok legutóbb tartott értekezletükön az 1915. évi jégidényre a következő maximális gabonárákat állapították meg: buza 35, rozs 28, kétszeres 28, árpatakarmány 20, sörarpa 25. Zab 24, tengeri (magyar) 18, tengeri (cinquntai) 20, burgonya 5 korona métermázsánként. Ezek a maximális árak akkor is kártérítettek, ha a kár idejében a kár területi körzetben a piaci árak alacsonyabbak lennének.

— **Triesti általános biztosító társulat** (Assicurazioni Generali) Budapest, V., Dorottya-utca 10. és 12. A „Közgazdaság” rovataiban közöljük a Triesti általános biztosító társulat (Assicurazioni Generali), e legnagyobb leggazdagabb és legrégebb biztosító intézetünk mérlegének főbb adatait. Teljes mérleggel a társulat mindenkinek aki e célból hozzá fordul a legnagyobb készséggel szolgál. Az intézet elfogad: *élet-, tűz-, szállítmány-, üveg- és betörés elleni biztosításokat*. Közvetít továbbá: jégbiztosításokat a Magyar jég- és viszontbiztosító r. t. baleset- és szavatossági biztosításokat az Első o. t. általános baleset ellen biztosító társaság, valamint kezességi és óvadékbiztosításokat, eltulajdonítás, lopás hütlén kezelés és sikasztás-elleni biztosításokat és versenylovak, teliverek és egyéb értékesebb tenyészállatok biztosítását a „Minerva” általános biztosító részvénytársaság, valamint áru- és utipodgyászbiztosításokat az Európai áru és podgyászbiztosító részvénytársaság számára. Veszprémi főigényköszög: *Politzer Miksa*.

— **Somogy megye népesedése.** Somogy megyében 1914-ben a születések száma 10.952, a halálozások száma 7738. A f. év első negyedében született 2737 csecsemő s elhalt 2380 egyén. Az ahszpáni jelentés kiemeli, hogy a hatóságok az egy gyermek-rendszer meggátolása ügyében eljárnak, kenőmasszonyokat s kuruzslokat szigorúan büntetik.

— **Felvétel tanítóképzőbe.** Akik az esztergomi érseki róm. kath. tanítóképző első évfolyamára felvételt kívánják, az igazgatósághoz címzett kérvényekkel folyó évi június 30-ig írásban jelentkezzenek. Az intézettel kapcsolatos tájékoztatás (ingyen ebéd és vacsora) a jövő tanévre hét hely ülésedik meg, melyekért ugyancsak június 30-ig, külön kérvényben kell folyamodni. E kérvény a bíboros hercegprímás ur Ó Főmagaságához címelve, szintén az intézet igazgatóságánál nyújtható be. Mellékelendő a szülőök vagyoni állapotát, a családtagok valamint a család fő polgári állását feltüntetve hiteles bizonyítvány. — Tanító gyermekei előnyben részesülnek. Mind a felvételtől, mind a tápi adományozásról a kérvényezőket az igazgatóság július 31-ig értesíti. A felvettek az intézet igazgatói irodájában a szülőök vagyoni állapotát, a családtagok valamint a család fő polgári állását feltüntetve hiteles bizonyítvány. — Tanító gyermekei előnyben részesülnek. Mind a felvételtől, mind a tápi adományozásról a kérvényezőket az igazgatóság július 31-ig értesíti. A felvettek az intézet igazgatói irodájában a szülőök vagyoni állapotát, a családtagok valamint a család fő polgári állását feltüntetve hiteles bizonyítvány. — Tanító gyermekei előnyben részesülnek. Mind a felvételtől, mind a tápi adományozásról a kérvényezőket az igazgatóság július 31-ig értesíti. A felvettek az intézet igazgatói irodájában a szülőök vagyoni állapotát, a családtagok valamint a család fő polgári állását feltüntetve hiteles bizonyítvány.

A háboru krónikája.

Május 2. Csapatunk visszaverték az oroszoknak az Orava és Opor völgye közti hadállásaink ellen intézett újabb támadásait is az oroszok nagy vesztesége mellett. 500 oroszot foglyul ejtettek. A németek csakon való előrenyomulásukban a libaudnaburgi vonal mentén elérték Szavlet és Mitau felé üldözik tovább az onnan menekülő oroszokat. Eddig 1000 oroszot elfogtak s tíz géppuskát és igen sok lövészert zsákmányoltak.

A németek tovább is tűzserégi tűz alatt tartják Dünkirchen várát. Ypern körül a németek visszaverték az ellenfelek minden újabb előretörését épp úgy, mint a Maas és a Mosel közt a franciák újabb támadását.

A franciák mélyen fájlatják a Leon Gambetta elvesztését.

Május 3. Csapatunk az Orava és az Opor-völgy között visszaverték egy újabb orosz támadást és ellentámadásba átmenvén, elfoglalták az oroszoknak egy fontos támaszpontját. A németek Oroszország északnyugati részében maguk előtt tűzve a Szavleből menekülő oroszokat, elérték a Mitautól délnyugatra eső vidéket. Kalvarjánál visszaverték az oroszok újabb támadását.

Ypern körül az angolok és franciák újabb támadása kudarcot vallott. Meghiúsult a franciáknak a Maas és Mosel közti támadása is. Az Argonnokban a németek előbbre jutottak.

A törökök elsüllyesztették egy ausztriai buvárhajót s megrongáltak több angol hadihajót.

Május 4. Csapatunk német csapatokkal egyesülve, nagy sikert értek el Nyugat-Galicában: a gorlicei fronton erős állásából visszaverték az oroszokat. Hosszu arcvonalon hátrálni volt kénytelen az ellenség, akit súlyos veszteség ért. Több mint 8000 oroszot elfogtunk és sok ágyút és géppuskát zsákmányoltunk, csapataink átkeltek az alsó Dunajecen. A Kárpátokban is több helyen visszaverték az orosz, akit itt is véres veszteség ért. A német

főhadiszállás jelentése a Riga felé menekülő oroszok és a Kalvarja vidékén visszavert orosz csapatok nagy veszteségéről ad hírt. A nyugat-galicai nagy sikerről szólva, a német jelentés azt mondja, hogy a keményen üldözött oroszok „a legsürgősebb visszavonulásban vannak kelet felé”.

Ypern környékén állandóan sikerrel harcolnak a németek. Yperntől északra eredményesen támadtak és St.-Jullentől délkeletre előbbre haladtak. A Champagneban aknabombázással okoztak kárt a németek a franciáknak. Az epinali léghajócsarnokot német repülőgéppraj eredményesen bombázták.

Május 5. Németország és Ausztria és Magyarország szövetséges csapatai hű győzelmekkel új győzelmet vívtak ki. Azt a nagyon megerősített ellenséges arcvonalat, amelyet az oroszok a limanovai győzelmek után való visszavonulásuk óta Nyugat-Galicában a Visztula és a Kárpátok főgerince közt tartottak, egész terjedelmében elfoglaltuk.

A támadást folytatva az osztrák és magyar és német haderők, tegnap is Frigyes királyi herceg tábornagy, hadseregfőparancsnok szemeláltára az egész arcvonalon újabb sikereket küzdöttek ki, feltartóztatlanul tovább nyomultak előre kelet felé és nagy orosz erőket újfért sürgős visszavonulásra kényszerítettek.

Az egész eredmény jelentősége még megközelítőleg sem tekinthető át. A hadifogyók száma több mint 30.000-re emelkedett és óráról-órára tovább nő. Az elfoglalt számos orosz hadállásban tömegtelen hadianyagot zsákmányoltunk. 22 ágyú és 64 géppuska van az eddigi zsákmány közt.

Valamennyi főbb arcvonalon a helyzet nagyjában változatlan.

A német hivatalos jelentés a flandriai harcsterről nagy sikerről számol be. Több helység a németek kezébe került. Yperntől elvonul az ellenség, amelyet a német tűzserég oldalba támad. Az Argonnokban kudarcra végződik minden francia támadás.

A török katonák mindenütt megverték a partraszállott angol és francia csapatokat. A török tűzserég négy lövedéke eitalálta az Agamemnon angol hadihajót, amelynek vissza kellett vonulnia. Egy angol csapatot bekerítették a törökök. A franciák és angolok vesztesége több, mint huszezer ember.

Május 6. Győzedelmes csapataink tovább üldözik a menekülő ellenséget. Jaszló és Zmigród irányában való előrenyomulásunk következtében a kárpáti arcvonal nyugoti szakaszáról is sietve visszavonulnak az oroszok. Csapatunk üldözik őket. Az oroszok egész kárpáti állása megingott. Szövetségesünknek északon való előretörése komoly aggodalmat okoz az orosz hadvezetőségnek.

A német-francia harcstér eseményeiről ma is öröndetes beszámolókat ad a német hivatalos jelentés. Az angolok Ypern vidékén tovább hátrálnak. Egyre igen súlyos veszteség éri őket. A németek ismét elfoglaltak több helységet. A Maas és Mosel közt nagy veszteség érte a támadó és visszavert franciákat.

Május 7. Höfer altábornagy azt jelenti, hogy a most folyó harc vége a harmadik orosz hadsereg megsemmisítése lesz. Győzedelmes csapataink egyre üldözik a sietve hátráló ellenséget. Elfoglalták Jaszló és Dukla egész vidékét. Bevonultak már Tarnovba is. Hatalmukba kerítették a Dunajectől és Bialától keletre levő legutolsó orosz magaslati állásokat. A foglyok száma eddig több mint 50.000. A Besz-kidekben levő nagy orosz haderő súlyos veszedelemben van. A német vezérkar jelenti, hogy a szövetséges csapatok kedvezően haladnak előre a lupkovi szoros útja mentén.

A németek Ypern körül újabb előhaladást tettek. Egy magánjelentés szerint Ypern erődjei előtt állanak. Sikerrrel járt a Maas és Mosel közötti újabb előretörésük is. Az Ailly-erdőben 2000 franciát foglyul ejtettek.

KÖZGAZDASÁG.

A Triesti Általános Biztosító Társulat (Assicurazioni Generali)

f. évi április hó 14-én tartott 83-ik rendes közgyűlésén terjesztettek be az 1914. évi mérlegét. Az előtűnk fekvő jelentésből látjuk, hogy az 1914. december hó 31-én érvényben volt életbiztosítási tőkeösszegek 1,295.816.563 — koronát tettek ki és az év folyamán bevett díjak 57,686.190 korona és 74 fillérre rugtak. Az életbiztosítási osztály díjtartaléka 20,917.413 kor.

és 91 fillérről 419,031.610 korona 88 fillérre emelkedett. Az életbiztosítottak osztalék-alapja 8,041.461 K 38 fillért tesz ki. A tűzbiztosítási ágban, beleértve a tükörüveg biztosítást, a díjbevétel 19.394.853.656 — korona biztosítási összeg után 32,885.788 korona 77 fillér volt, miből 11,563.659 korona 31 fill. viszontbiztosításra fordítottak, úgy, hogy a tiszta díjbevétel 21,322.129 korona 46 fillérre rugott és ez összegből 15,485.810 korona 20 f. mint díjtartalék minden tehermenten jövő évre vitették át. A jövő években esedékessé váló díjkötelezvények összege 156,652.322 K 43 fillér. A betörésbiztosítási ágban a díjbevétel 1,873.080 korona 84 fillérre rugott, miből levonva a viszontbiztosítás, a tiszta díjbevétel 1,032.082 korona 74 fillért tett ki. A szállítmánybiztosítási ágban a díjbevétel kitétt 7,566.223 korona 43 fillért, mely a viszontbiztosítottok levonása után 3,514.676 korona 21 fillérre rugott. Károkért a társaság 1914-ben 48,992.434 K 88 f. és alapítása óta 212,012.598 K 55 f.-t fizetett ki. E kártérítési összegből hazánkrá 244,624.706 K 27 f. esik. A nyereség-tartalékok közül, melyek összesen 13,978.966 K 09 f.-re rugnak, különösen kiemelendők az alapszállás szerinti nyereség-tartalék, mely 8,604.388 K 84 f.-t tesz ki, az értékpapírok árfolyam-ingadozására alakított tartalék, mely az ideai átutalással együtt 2,575.771 K 48 f.-re rug, továbbá felemlítendő a 160.000 K-ra rugó kétes követelések tartaléka és az ingatlan tartalék, mely az ideai átutalással 2,638.805 K 77 f.-t tesz ki. Részvényenkint 500 arany frank osztalék kerül kifizetésre. A társaság összes tartalékjai és alapjai, melyek az ideai átutalások folytán 456,949.184 K 97 f.-ről 480,984.656 K 23 f.-re emelkedtek, a következő elsőrangú értékekben vannak elhelyezve: 1. Ingatlanok és jelzálogkövetelések 108 millió 383.641 K 09 f. 2. Életbiztosítási kötvényekre adott kölcsönök 59,112.928 K 90 f. 3. Letétbe helyezett értékpapírokra adott kölcsönök 8,214.629 K 07 fillér. 4. Értékpapírok 257,435.899 K 59 f. 5. Követelések államoknál és tartományoknál 42,255.393 K 72 f. 6. Tárca váltók 421.637 K 44 f. 7. Készpénz és az intézet követelése a hitelezők követeléseinek levonásával 5,160.526 K 42 f. Összesen 480,984.656 K 23 f. Ezen értékekből 90 millió korona magyar értékekre esik.

IRODALOM.

* **A nagy esztendő** cím alatt egy háborus könyv hagyta el a sajtót. Szerzője Landauer Béla, az ismert haditudósító. A könyv minden érdeklődést megérdemel, mert a csataterék nagy, véres eseményeinek első összefoglalása. De nem szabad krónikás feljegyzésekre gondolnunk. Landauer az író sokatlató szemével, a véres események, a félegetett falvak, rombadólt városok, várak, hullahegyektől borzalmas csataterék közül az emberi nagyság dokumentumait szedi össze és az irni tudás művészetével épít ami nagy küzdelmünknek emléket. A szemtanu friss benyomásai, az események színhelyén megilletődött lélek beszéde ez a könyv a háborúnak sok olyan részletéről, melyet a rohanó események kitoröltek lelkünk-ből. A könyv az izgalmas dráma erejével hat és a vad események titkainak emberi szízzel való felfedésében értelmet látjuk szenvedéseinknek, gyászunknak, az elesett hősök halálának. A sorok között a szerző lelke vígasztal és szinte szuggerálja a nagy magyar jóvondóságbe vetett hitet: hőséink megrázó erőfeszítéseinek láttán. A háromszinnyormású börtökben megjelent könyv az „Élet” kiadása (Budapest, I., Fehérvári-ut 15.), ára 2 korona 50 fillér. A könyv hatása szenzációs lesz.

A Pyreneusok körül.

— Irta: Zsigmond János. —

23

A németet, a szlovát, az angolt, a franciát, az olaszot még a magyart is a maga eredeti módja szerint látjuk itt ájtatoskodni, akár csak otthon saját hazájukban látnók őket. Mindnyájukat azonban, bármely nemzethez tartozzék is, egy közös alapérzés és gondolat uralja itt: a vallásos érzés. Ezen a téren mindnyájan egyformák, ledőlnek itt, ezen a szent helyen a nemzeti korlátok és a közös érzelmek az egymástól legtávolabbi esz nemzetek fiait itt egy közös érzelmeben és gondolatban egyesítik. Semminék sincsen talán akkora tömörítő ereje, mint a vallásnak. A közös

kultúra is sok válaszfalat ledönt a különböző fajú emberek közt, de hatása sohasem tud annyira tömörítő lenni, mint a közös vallásos érzés és gondolat. A közös kultúra háboru alkalmával csak kis részben tudja érvényesíteni hatását, mint azt tapasztalhatjuk a most folyó háboruban. Ellenben a közös vallásos érzés annyira szelidítő és nemesítő hatással tud lenni a legellentétebb elemekből álló tömegekre is, hogy az emberből igazi embert csinál és elnyomja a szenvedélyeket s nem engedi azoknak az érvényesülését.

Itt, ezen a szent helyen kiegyenlítődik minden ellentét; a nemtelen érzelmek és szenvedélyek elnémulnak és hatásukat veszítik. Még az egymással háborút viselő nemzetek fiait is, ha itt összejöhetnek, bizonyára nem ellenségekként állanak egymással szemben, hanem a vallás szelidítő hatása alatt békésen egyesülnek egy közös nagy érzelemben és gondolatban.

Alig is lehet valamely más érzelmenek nemesítőbb hatása a vallásos érzelem által előidézett hatásnál. Minden bűnös és nemtelen szenvedély ellen ez a legjobb orvosság. Még a kultúra által előidézett hatás is eltörpül ehez képest. Eltörpül valósággal, mert a tapasztalat igazolja legjobban, hogy a kultur-ember, ha vallásos érzés nem szabályozza szenvedélyeit és rossz hajlamait, egész sorát követi el a büntényeknek, mintha csak nem is korlátozható semmiféle erkölcsi szabály. Ezért sohasem követhetnek el az államok vezető közegei nagyobb hibát, mint akkor, mikor ezt a fontos és az ember egész lelki világát nemes irányba terelő tényezőt figyelmen kívül hagyják, vagy — mint némely államban teszik — egyenesen annak elnyomására, kipusztítására törekednek. A jövő kétségtelen igazolni fogja az ilyen eljárás helyetlenségét, sőt végzetes voltát, mert még az ó-kori pogány világot is csak addig lehetett az állami törvények korlátai közt megtartani és államfentartó képességét megőrizni, míg a vallásos érzés, az istenekbe, ha mindjárt hamis istenekbe vetett hit segítségével jött az államhatalomnak.

A józan vezetők kezében lévő államhatalomnak, ha másnak nem, eszköznek kellene fölhasználnia az emberi társadalom helyes és könnyű vezetésének ezt a fontos tényezőjét, meg lévén győződve, hogy a törvények minden szigoránál és a legszigorúbb büntetésektől való félelemnél is jobb eszköze ez a társadalmi rend fentartásának. A büntetéstől való félelem mindig csak bizonyos időre terjedő hatást eredményez és nyomban megszűnik a hatás és az eredmény, mi-helyt a félelem és annak az oka megszűnik. Ellenben a vallásos érzés tartós állapot, mely mint ilyen alkalmas arra, hogy állandóan urálja és szabályozza az emberek lelki életét és nemesítő, szelidítő hatásánál fogva tetteiknek és egész érzelm- és gondolatviláguknak olyan irányt adjon, minő az állami és társadalmi rend fentartása érdekében is szükséges.

Semmi sem olyan fölemelő, mint annak a látása, mikor Lourdes szent helyein az ájtatoskodók szárai és ezrei nemzeti, társadalmi, kor- és nemi különbség nélkül egyesülnek egy közös érzelemben. Ehez hatás dolgában csak a hazafias érzésben egyesülő tömegének a látása hasonlítható. Mindenféle nemes érzelem fölemeli az embert a föld porából úgy egyenként mint tömegben, de különösen szép az ember a vallásos és hazafias érzelem hatása alatt. Ilyenkor mintha nem is közönséges gyarló emberrel vagy emberekkel volna dolgunk, hanem olyan tökéletes lényekkel, akik lelkük szárnyain föl tudnak emelkedni a porból egészen a nemes eszmények és gondolatok régióig. Szébb ilyenkor az ember, mint bármi más alkalommal, mert ilyenkor igazi ember, fölemelkedve az eszmények világába.

A külföldiek Lourdesban.

Aki Lourdesban pár napot eltölt, bőséges alkalma kínálkozik a legkülönbözőbb nemzetek fiait ott ájtatoskodva megismerni. Alig múlik el nap különösen az utazásra alkalmas nyári időben, hogy tömeges fölvonulások ne történének majd egyik, majd másik országból Európának. A nem csoportos utazás már a nagy látóság miatt is csak gyakorlatot utazónak ajánlható, míg ellenben a társas utazás alkalmával minden gond le van véve a résztvevők vállairól s a vezetők vállainak magukra helyettük mindent.

Láthatjuk több száz emberből álló csoportok fölvonulását a legnagyobb rendben, ketlős vagy négyes sorokban. Az ilyen tömeges fölvonulások szép

látványt nyújtanak. Rendszerint egy főpap vezeti azokat. Külön csoportban a nők, külön a férfiak. Mindenki kezében égo gyertya van és már messziről hallható közeledésükkor a szép Mária-énekek kellemes dalama, melyeket minden egyes résztvevő énekel. A rend és fegyelem terén kiváló németek adják ennek legszebb példáit. Valóságos katonai rend és fegyelem uralkodik az ilyen német zarándok-fölvonlásnál. Adott jelre kezdenek énekeikhez, ugyanugy végzik azokat s így minden úgy megy náluk ilyen alkalmakkor is, hogy semmi terep zavarnak vagy rendtelenségnek még nyoma se látható.

Anyakönyvi kivonat.

— 1915. április 9-től május 6-ig. —

Születés.

Tomanyiczka Károly és Bauer Terézia leánya Julianna r. kath. — Ujj Gyula és Tóth Katalin fia László Gyula r. kath. — Bodó József és Galambos Katalin leánya Terézia r. kath. — Toszt Mária leánya Ilona ág. h. ev. — Csomai János és Jankovics Julianna leánya Terézia Vilma r. kath. — Ender János és Heizer Anna leánya Mária r. kath. — Szöllösi György és Herke Julianna leánya Anna r. kath. — Lendvai József és Horváth Ilona fia József r. kath. — Vágó József és Heltzer Eleonora fia Pál László r. k. — Néhai István József és Molnár Erzsébet leánya Julianna r. kath. — Hungler Géza és Zóka Terézia fia György r. kath. — Zsebe József és Zima Rozália fia István János r. kath. — Vida József és Farkas Ludmilla leánya Ilona Julianna r. kath. — Herczeg László és Oswald Sarolta fia György László r. kath. — Tálás Károly és Stigler Rozália fia János ref. — Kozma Károly és Bolla Rozália fia Károly r. kath. — Bregocs Márton és Tóth Mária leánya Mária r. kath. — Glück Ferenc és Grünwald Mária leánya Terézia r. kath. — Ondracek Károly és Sas Mária fia Károly János r. kath. — Vuerli József és Freund Erzsébet leánya Magdolna Ilona r. kath. — Hacker Ilona fia László ref.

Halálozás.

Reinfart Ferenc r. kath. 4 hónapos. — Ráthje-vits Sándor r. kath. 1 hónapos. — Brenner József r. kath. 67 éves. — Novák Sándor r. kath. 2 hónapos. — Magyar Margit r. kath. 16 napos. — Tálás János ref. 1 napos. — Smecskó István r. kath. 84 éves. — Néhai György r. kath. 61 éves. — Dráspó Mihály r. kath. 52 éves. — Eckmayer József r. kath. 3 hónapos. — Kersbaum János ref. 7 hónapos. — Masler István r. kath. 6 hónapos. — Szélesi Anna r. kath. 10 éves. — Özv. Teglási Miklósné szül. Horváth Lujza 90 éves.

— Szalai József r. kath. 4 hónapos. — Fábán János r. kath. 74 éves.

Házasság.

Szeitl József r. kath. és Welner Julia r. kath. — Kripli József r. kath. és Németh Rozália r. kath. — Simon Márton r. kath. és Lódor Mária r. kath. — Hermán Pál r. kath. és Szabó Margit r. kath. — Baranyai Károly (özv.) r. kath. és Óhegyi Terézia (özv.) r. kath.

Fogászati műterem

Veszprém, Rakóczi-tér 22. sz. Telefon 49. Inter-urbán

Wellner Gyula

régi jóhírű fogászati műterme. **Rendelkezésre áll az összes fogászatba vágó műveletekre.**

Foghuzás, fogtömés, műfogak, fogsorok.

A szájpadiás nélküli műfogak speciális készítője.

Számtalan elismerő levél.

Tanítóknak kedvezmény.

Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság

veszprémi főügynöksége

elfogad tűz-, jég-, betörési, bal- eset, szavatosság, élet- és járadék-biztosításokat.

A társaság a legrégebb és legnagyobb magyar biztosító intézet; — biztosítéki alapjai meghaladják a 210 millió koronát s így minden tekintetben a legnagyobb biztonsgot nyújtják.

Irodai helyiség: Szabadi-utca 3. sz. földszint. Képviseli: SÜLY LÁSZLÓ.

Vasuti menetrend.

Vonat indul Veszprémből.

Alsóörs felé		Honvédlaktanya	
Városi állomás			
Reggel 4 ó 24 p		4 ó 29 p	
Délután 9 ó 44 "		9 ó 48 "	
Délután 4 ó 57 "		5 ó 01 "	
Délután 2 ó 06 "		2 ó 11 "	

Czellőmők felé

Városi állomás	Jutas
Délután 10 ó 10 p	10 ó 50 p
Délután 2 ó 47 "	3 ó 36 "

Székesfehérvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 4 ó 06 p	4 ó 44 p
Reggel 7 ó 05 p	7 ó 27 "
Délután 4 ó 08 "	4 ó 38 "

Győr felé

Városi állomás	Jutas
Kéjjel 3 ó 05 p	3 ó 23 p
Délután 10 ó 10 p	11 " "

Dombóvár felé

Városi állomás	Jutas
Reggel 7 ó 06 p	7 ó 37 p
Délután 2 ó 47 "	3 ó 45 "

Vonat érkezik Veszprémbe

Alsóörs felől		Honvédlaktanya	
Reggel 7 ó — p		7 ó 04 p	
Délután 4 ó 03 "		4 ó 07 "	
Délután 12 ó 56 "		1 " "	
Délután 7 ó 41 "		7 ó 46 "	

Czellőmők felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 20 p	7 ó 55 p
Délután 4 ó 25 "	4 ó 55 "

Székesfehérvár felől

Jutas	Városi állomás
Délután 10 ó 39 p	10 ó 55 p
Délután 3 ó 28 "	4 ó 55 p
Este 10 ó 33 "	10 ó 53 "

Győr felől

Jutas	Városi állomás
Reggel 7 ó 03 p	7 ó 55 p
Délután 3 ó 22 "	3 ó 55 "

Dombóvár felől

Jutas	Városi állomás
Délután 9 ó 01 p	9 ó 35 p
Este 2 ó 41 "	10 ó 53 "

Ki tudja meddig tart a háború?

Eppen azért **mindenkinek érdeke**

hogyan **cikkeit**

ott szerezzék be, ahol a legjobbat legolcsóbban kapja. Női fehéreműveket és férfi ingeket, lábravalókat legcél-
szerűbb

Rádynál venni,

ahol a nagy készlet lehetővé teszi az olcsó és kényelemszerinti kiszolgálást. + Divatos retikülökből és pénztárcákból

állandóan

szintén nagy választékot találunk, ugyancsak kalapokban, gallérokban és divatnyakkendőkben olyan készlet van,

hogy bármilyen kényes ízlést kitudunk elégíteni.

Rádi István és T^{sa}

Veszprém.

HIRDETÉSEK

felvétetnek a kiadóhivatalban.

ROLAND FERENC

orgona- és harmoniumkészítő
VESZPRÉMBEN
Ostromező-utca 5. sz.

Elvállal teljesen új orgonák építését a legegyszerűbbtől a legdiszesebb kivitelig — pneumatikai rendszer szerint. ORGONÁK átalakítását és hangolását jutányos áron számítom. Iskolák részére HARMONIUMOKAT jó erős kivitelben készítek. ZONGORÁK javítását és hangolását úgy helyben, mint vidéken a lehető legrövidebb idő alatt eszközölök.

Bakos Kálmán

fűszer- és csemegekereskedő
Telefon 55. VESZPRÉM Telefon 55.

Ásványvíz nagy raktára!

Ajánlom friss töltésű ásvány- és gyógyvíz nagyraktáramat.

Az összes bel- és külföldi ásványvíz és gyógyvizek állandóan raktáramon vannak. Főraktára:

a szt. Lukács Kristály víznek,

rendkívül kedvelt szénsavas borviz
= eredeti porcelándugós üvegekben =

2 lit. 1¹/₁₀ lit. 1 lit. 1/2 lit.
64 fill. 56 fill. 48 fill. 30 fill.

Főraktára: **Salvator lith savanyúvíznek, Mohai Ágnes, Giesshübl, Csizi, Petáncsi, Calsbadi, Marienbadi, Preblau, Bikszádi, Borszéki, Guber, Parádi, Halli stb. stb. vizeknek.**

KESERŰVIZEK.

A vizeket vidékre szállítva a csomagolás önköltségen lesz felszámítva. Nagyobb vételnél engedmény, ismét a feldolgozóknak előnyár.

Az összes fűszer-, csemege- ásvány- és háztartási cikkekről a nagy árjegyzék bárkinek megküldetik.

Alapított 1894-ben

Villanyerőre berendezve

Egyházmegyei Könyvnyomda

Készít a legrövidebb idő alatt és raktáron tart:

KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT

a legegyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig minden néven nevezendő

ugymint: röpiratok, füzetek, könyvek, folyóiratok, árjegyzékek, körlevelek, hirdetések, falragaszok, évi jelentések, mérlegek, kimutatások, gyászlapok, rovatolt tablázatok, névjegyzék, meghívók, eljegyzési és esketési tudósítások, számlák, címkek, stb. stb., jutányos áron számítva.

plebania-hivatalok és iskolák részére szükséges mindenféle

HIVATALOS NYOMTATVÁNYT

melyek tetszés szerint fűzve vagy bekötve szállíthatnak. Hivatalos levelepapírok és borítékok, okmányborítékok mindenféle alakban és színben. Egy és négyvonalas csinos vizsgálalpok, tetszészerinti mennyiségben. — Kaphatók a legjobb minőségű fehér íródaí, ugyancsak fogalmazópapírok.

Postai megrendelések azonnal elintéztetnek.

Telefon 61

Veszprémben

Telefon 61